

Les declaracions del senyor Rius

A confessió de part...

EL senyor Rius i Rius, marquès d'Olèrdola, nacionalista rabiós i republicà furiós abans, ara ple de «acendrado amor a la Monarquía y a la unidad política de España», ha tornat a declarar. «Declarar» als periodistes és un mitjà barater i còmode d'adquirir certa popularitat, que d'altra manera no aconsegueixen els que només poden refiar-se de la paraula.

En les declaracions que ha fet el senyor marquès d'Olèrdola a un redactor de «Las Noticias» tot just arribant de Madrid, on sabem que han hagut de sentir paraules que no els han agradat gaire, hi ha quelcom que cal recollir:

Primer: Diu que a Madrid han quedat lligats tots els elements monàrquics de Catalunya.

El senyor marquès es descuida que hi ha fora de la «Unión Monárquica Nacional» factors tan importants com la Federació Monàrquica Autonomista, el partit lliberal democràtic Autonomista, la Unió Conservadora de Catalunya i altres entitats, en les quals figuren altes personalitats polítiques i socials, tan monàrquics, més monàrquics, (perquè no exposen la monarquia al divorci de l'opinió general catalana) que aquesta conxorxa d'homes d'idees polítiques i socials contraposades, que pretenen ressuscitar el caciquisme a Catalunya.

Segona: Tendeix la «Unión» a que a la nostra terra no hi hagi sinó dos grans grups: «monàrquics i «no monàrquics». El senyor Rius i Rius exclou de cop la Monarquia, de la dinastia de don Alfons XIII, tots els que senten l'imperatiu de l'autonomia, del nacionalisme català, ja que la «Unión» posa en els tres lemes de la seva bandera la «unidad política de España», que és la negació de l'Estatut Autonòmic de Catalunya, punt de coincidència de tots els partits catalans.

Si jo fos Rei d'Espanya diria com aquell personatge de la comèdia: «— Joven, de tanto como me quieres, me apuñegas.» Poc ha fet el senyor Lerroux per a l'adveniment de la república comparat amb el que ha fet el senyor marquès d'Olèrdola en les seves imprudents declaracions.

Tercer: «La nostra tasca — diu el senyor Rius — no ha de donar resultats definitius en uns dies, ni tansols en uns mesos...»

El senyor Rius ja es posa el pegat abans de rebre el cop: és previsor el senyor Rius. I segueix essent-ho en afirmar que el temps és just per a organitzacions electorals.

El senyor Rius proclama per endavant la derrota de la «Unión Monárquica Nacional», filla de la «Liga Patriótica», i contrària a la ferma voluntat de Catalunya.

La derrota ja la preveu tothom: ara el que falta és que amb l'esforç de tots arribi al ridícol, com a càstic a la vanitat del títol i a les impureses del procediment.

El plebiscit

“**Q**UINA gran cosa el reconèixer el dret de tots, el compondre l'autoritat universal amb la suma de les llibertats individuals, el disoldre les romanalles de les castes dins la unitat augusta d'una sobirania comuna, l'omplir d'un mateix poble tots els compartiments del vell món social. ¡Quina gran cosa fou això!” Així deia Víctor Hugo.

És ben segur que, en establir el sufragi universal a Espanya, els governants de l'Estat no pensaven així. Per a ells, el poble espanyol no estava preparat a l'exercici d'aquest dret. Els individus autocràtics raonen així: «El poble no està preparat per al sufragi universal? Doncs no el deixeu votar.» Un demòcrata (no d'en Garcia Prieto, naturalment) diria, en canvi: «El poble no està preparat? Doncs, prepareu-lo.» Però d'aquests dos camins lògics—si bé no ambdós igualment justos—a seguir, els governants espanyols no n'agafaven cap. Ells otorgaven al poble el